

Sadržaj

Događaji

Saopćenja

Konkursi

Plan aktivnosti za naredni mjesec

**Linija za pomoć novinarima -
aktuelni slučajevi**

**Ostvarivanje radnih prava novinara u
BiH.** *Piše: Besima Borić*

**Materijalni i socijalni položaj zapos-
lenih u medijima Republike Srpske.**
Piše: Sekul M. Popović

Intervju: Mijo Kelava

**Pokušaj nametanja političke kontrole
Federalnoj televiziji.** *Piše: Dženana
Karup-Druško*

I novinari su ljudi, zamislite!???
Piše: Niha Džanić Ninski

Događaji

04.07.2012.

**Novinari u Srebrenici podržali osni-
vanje Kluba novinara**

Novinari iz Srebrenice su na sastanku koji je održan 3. jula 2012. godine podržali ideju o osnivanju Kluba novinara Srebrenica koje će djelovati u okviru Udruženja/udruga BH novinari. Na sastanku je rečeno da će Klub novinara Srebrenica imati za cilj stvaranje boljih uslova rada za novinare i očuvanje dostojanstva profesije.

Vidi cijeli članak

29.06.2012.

Održana debata o medijima u Mostaru

Novinari u Mostaru inicirali su prijedlog gradskim vlastima za osnivanje javnog medija u Mostaru kako bi grad izašao iz medijske blokade.

Vidi cijeli članak

25.06.2012.

**Održana debata o društvenom aktiv-
izmu u medijima u Banjaluci**

Povod za debatu su protesti građana Banjaluke zbog uništavanja parka u centru grada koji su postali prvi vid ozbiljnog građanskog aktivizma u Republici Srpskoj. Istrajnost protestanata iznenadila je i javnost i medije.

Vidi cijeli članak

Uvodnik

U ovom broju E-novinarata tematski se bavimo zaštitom radnih prava medijskih uposlenika u BiH. Iz svih dijelova države stižu prijave u Liniju za pomoć novinarima o različitim oblicima kršenja radnih prava naših kolega. U jednom mediju se ne isplaćuju plate, u drugom radnici rade po 16 sati dnevno, mnogi nemaju ni dana odmora, bolesni novinari ne mogu ovjeriti zdravstvene knjižice, neki su i poštom dobili otkaz ugovora o radu... Mogli bismo do u nedogled nabrajati najbrutalnije slučajeve kršenja radnih prava, profesionalnog i ljudskog dostojanstva medijskih uposlenika. Ipak, dva slučaja zaslužuju da se izdvoje.

Prvi je slučaj uposlenika lista Fokus, koji su nedavno podnijeli tužbu protiv više javnih institucija u RS zbog kršenja zakona kojima su garantirana prava radnika (uplata poreza i doprinosa, isplata plaća radnicima...) I dok čekamo ishod ove pravne bitke, valja podsjetiti na (in) direktnu umiješanost vlasti u RS u kršenje osnovnih prava uposlenika Fokusa i stvaranje „slučaja“ Fokus. U izvještaju koji su BH novinari dobili iz Poreske uprave RS (jedne od institucija koji su tužili uposlenici Fokusa) navodi se kako su vlasnici Fokusa utajili više od 957 hiljada maraka na ime poreza i doprinosa u periodu od 20.2.2007. godine do 30.7.2011. Podsjećamo da se utaja stotina hiljada maraka dešavala i u periodu kada su vlasti RS (Vlada RS u prošlom i sadašnjem sazivu) nagrađivale vlasnike Fokusa bogatim grantovima iako su imali saznanja o utaji poreza i mada je jedan od uvjeta za dobijanje granta bio izmirenje svih obaveza prema uposlenicima i poreskim organima RS. Dakle, potpuno je jasno kako su i zašto predstavnici vlasti RS direktno honorirali utajivače poreza – vlasnike lista Fokus.

Drugi slučaj trajnog i brutalnog kršenja prava medijskih uposlenika je u Radiju Herceg Bosne. Iako su u više sudskih sporova uposlenici pravno dokazali nezakonita ponašanja sadašnjeg direktora Želja Raguža (koji je na ovoj funkciji još od 1994. godine neprekidno) on i dalje uživa podršku Nadzornog odbora i svoga osnivača Kulturne zajednice Herceg Bosna, ali i političkih stranaka (prije svih- HDZ, čiji je aktivni član). Ta podrška je omogućila Ragužu da bez ikakvih sankcija u toku juna 2012. isplati tek platu za septembar 2010. godine čime je dug od 22 neisplaćene plate smanjio tek za jednu, da nezakonito skraćuje dane godišnjeg odmora uposlenicima, zabranjuje rad sindikata i/ili kažnjava predsjednika zbog njegovog sindikalnog djelovanja... I ne samo da Raguž nije smijenjen ili kažnjen zbog svoga neetičkog i bahatog ponašanja, već je nagrađen članstvom u nadzornom odboru jednog javnog preduzeća, počastvovan uredničkom funkcijom u časopisu koji promovira vrijednosti hercegovačkih muževa, veoma cijenjen član vjerskih institucija... Ni u ovom slučaju nije teško zaključiti na osnovu kakve i čije podrške opstaje na brojnim funkcijama ovaj uzoriti hercegovački muž na višedecenijskoj funkciji direktora Radija Herceg Bosne.

Ako je novinar u podređenom položaju, obespravljen i ucijenjen, onda ne može biti slobodan i poštovan profesionalac kojem će javnost vjerovati. Izdvajanje dva slučaja grubog i (ne)kažnjelog kršenja radnih prava medijskih uposlenika i tematiziranje problema zaštite radnih prava u bh. medijima u ovom broju E-Novinarata, naš je doprinos pravnoj borbi za zaštitu radnih prava naših kolega u Fokusu i Radiju Herceg Bosne, ali i u svim drugim medijima u BiH. Vrijeme je da medijski poslodavci prestanu gledati na novinare kao šutljivu i poslušnu radnu snagu.

Osim o radnim pravima novinara i njihovom socijalnom položaju u BiH, u ovom broju E-novinarata možete pročitati i tekst o borbi za političku kontrolu nad Federalnom televizijom Dženane Karup-Druško, intervju sa Mijom Kelavom - sindikalnim aktivistom sa Radija Herceg Bosna i jednu iskrenu priču o odnosu društva prema novinarima, čija je autorica Niha Džanić, novinarka iz Bihaća.

Adis Šušnjar, Udruženje/udruga BH Novinari

04.07.2012.

Evropski parlament odbacio ACTA
Evropski parlament je odbacio Međunarodni sporazum o borbi protiv falsifikovanja i piraterije poznatiji kao Akta (ACTA), što znači da on neće važiti na teritoriji Evropske unije, iako su ga potpisale 22 njene članice.

Vidi cijeli članak

27.06.2012.

Radnici Fokusa podnijeli krivične prijave protiv nadležnih institucija
BANJALUKA - Radnici dnevnih novina "Fokus" su dana 27. juna 2012. godine u banjalučkom Centru javne bezbjednosti podnijeli krivičnu prijavu protiv Poreske uprave Republike Srpske, Inspektorata i Fonda PIO RS zbog, kako navode, kršenja zakonskih propisa.

Vidi cijeli članak

22.06.2012.

CIN dobitnik nagrade za socijalno angažovano novinarstvo

Centar za istraživačko novinarstvo (CIN) iz Sarajeva dobitnik je nagrade Robert F. Kennedy (RFK) za socijalno angažovano novinarstvo koju dodjeljuje RFK Evropski centar za pravdu i ljudska prava.

Vidi cijeli članak

Ostvarivanje radnih prava novinara u BiH

Piše: Besima Borić, zastupnica SDP BiH u Parlamentu FBiH

“Novinari su ključna grupa koja potiče demokraciju i razgovor o njihovim pravima je ujedno i razgovor o demokraciji”, predsjednik EFJ Arne Koenig.

Period iza nas karakteriše nemogućnost države BiH da garantira, zaštiti i ostvari socio-ekonomska prava svojim radnicima i radnicama. Nemogućnost ostvarenja ne samo zbog nedovoljno izgrađenih zakonskih mehanizama za zaštitu, pa i promociju tih prava, nego i zbog potpunog nedostatka volje države da se suštinski bavi ovim problemima i svakako, njihovo potpuno zanemarivanje. Ovaj odnos prisutan je u svim oblastima djelovanja, te nije mimoišao ni medije ni novinare. Nije zanemariva činjenica da četiri neusaglašena pravna sistema u BiH (država, dva entiteta i Distrikt Brčko) jesu jedan od uzroka neujednačenog pristupa radnim odnosima i pravima, ali osnovni uzrok masovnog kršenja radničkih prava jeste ponašanje poslodavaca, najčešće u privatnom sektoru iako ni javni nije imun na ove pojave, a koje prolazi nekažnjeno u trci za većim profitom.

Neizgrađena svijest radnika o potrebi i svrsishodnosti sindikalnog i drugog udruživanja u borbi za svoja prava, nedovoljno poznavanje prava i nepovjerenje prema sindikatima i državi generalno, komplicirane procedure i mehanizmi za ostvarivanje tih prava i slično, najčešći su uzroci ovakvog stanja. Isto tako postoji i određena neusaglašenost domaćih propisa sa međunarodnim obavezujućim dokumentima i nedefinirana reprezentativnost i sindikata i poslodavaca kao “uzrok” nerazvijenog socijalnog dijaloga i međusobnog uvažavanja. Reforma radnog i socijalnog zakonodavstva koja je u

toku, posebno u FBiH (Republika Srpska je u prednosti u zakonodavnom smislu) trebala bi donijeti i promjene u odnosima i ponašanjima, a samim tim i poboljšanje ukupnih radničkih prava u BiH. Da li će i politička i ekonomska situacija to omogućiti, ostaje da se vidi.

Kršenje radnih prava novinara

Novinarstvo je djelatnost s vrlo naglašenom potrebom profesionalne samostalnosti i finansijske neovisnosti. Na žalost, ni jedno ni drugo danas nisu obezbijedjeni u BiH. Novinari su često izloženi različitim pritiscima, a nezavidna finansijska situacija i ovisnost ih dovode u poziciju potpune potčinjenosti, služenja moćnim političkim i drugim centrima, a najčešće na štetu profesionalnosti i nepristrasnosti. Podijeljenost bh. društva, nacionalne podjele i ostrašćenost, naročito u minulim godinama, politička pripadnost, uvezanost i ovisnost o kriminalnim grupama, parcijalni i često do kraja nejasni ciljevi moćnih pojedinaca i grupa, faktori su koji presudno utiču na neizvjesnu sudbinu i novinara i medija i pretvaraju ih u “prepoznatljivo nečije igrače.” Često pokušaj slobodnog razmišljanja, nepristrasnog informiranja i kritike završava pogubno ili za pojedinca ili za cijeli medij.

Jedan od moćnih načina pritiska na novinare jeste i kršenje njihovih radnih prava i dovođenje u stanje i ekonomske i socijalne nesigurnosti. Raširena pojava nepoštivanja prava iz radnog odnosa doprinose ukupnoj nestabilnosti i nesigurnosti, a to znači i osjećaju neslobode za novinare i medijske radnike. Neslobodni ljudi teško mogu biti neovisni i nepristrasni. Ako radnik nema ugovor o radu, on ne može biti prijavljen na socijalno osiguranje, a to znači da radi neregistrirano i da su mu uskraćena osnovna prava iz radnog odnosa garantirana zakonom. U BiH su vrlo usamljena istraživanja koja govore o kršenju prava medijskih uposlenika, pa time i novinara. Zahvaljujući njima, ali i stalnom poticaju koji dolazi od “BH novinara” posljednjih godina, omogućeno je našoj javnosti da se konkretnije i sadržajnije upozna sa ovom problematikom (tribine, Linija za pomoć novinarima, saopćenja i slično).

Zanimljivo je da su kršenja radničkih prava dugo godina bila zatajena i u medijima i nikada se nisu

Saopćenja

20.07.2012.

BHN i FMHL izražavaju zabrinutost zbog brutalnog fizičkog napada na Štefica Galić, odgovornu urednicu portala Tačno.net. Štefica Galić je napadnuta na povratku kući, 18.jula u kasnim večernjim satima u Ljubuškom, i tom prilikom su joj nanesene lakše tjelesne povrede.

Vidi cijeli članak

05.07.2012.

Udruženje/udruga BH novinari (BHN) uputilo je zahtjev za donošenje adekvatne odluke Visokog predstavnika u BiH u vezi sa slučajem imenovanja "privremenih članova UO RTV Federacije BiH. Duboko zabrinuti za zakonito funkcioniranje RTV Federacije BiH kao javnog servisa u službi svih građana Federacije BiH, a nakon odluka koje su donijeli zastupnici oba doma Parlamenta Federacije, BHN traži od različitih domaćih i međunarodnih organizacija da spriječe provođenje nezakonitih odluka koje mogu imati nesagledive posljedice za budućnost RTVFBiH. Na kršenje Zakona o RTV Federacije BiH upozorili su i Helsinški komitet za ljudska prava u BiH, kao i predstavnica OSCE-a za slobodu medija Dunja Mijatović (u posebnom pismu političkim liderima SDP, zastupnicima u Zastupničkom domu i premijeru Federacije BiH). Od OHR-a se očekuje da se HITNO oglasi u vezi sa ovim zahtjevom Udruženja BH novinari i Linije za pomoć novinarima.

04.07.2012.

Žalba Instituciji ombudsmena za ljudska prava u vezi sa kršenjem Zakona o Radioteleviziji Federacije BiH Zbog kršenja Zakona o Radioteleviziji Federacije Bosne i Hercegovine od strane zastupnika u Zastupničkom domu i Domu naroda palamenta Federacije BiH iz Udruženja/udruga BH novinari i Linije za pomoć novinarima danas je upućena pismena žalba Instituciji ombudsmena za ljudska prava BiH.

Vidi cijeli članak

27.06.2012.

Protest zbog kršenja Zakona o RTVFBiH Udruženje/udruga BH Novinari i Linija za pomoć novinarima upućuju najoštriji protest takozvanoj "novoj parlamentarnoj većini" Zastupničkog doma Palamenta Federacije BiH.

Vidi cijeli članak

smatrala top temama. Jedan od razloga može se tražiti i u činjenici da su i novinari radije ćutali o ovoj temi jer su se i sami nalazili u sličnoj situaciji u svojim kućama. Na solidarnost u svom esnafu teško da su mogli računati. Uz časne izuzetke. Rasprava o štrajku radnika u Tuzlanskom listu je otvorila ovu priču, uz konstataciju da "slobodu uživaju vlasnici, a ne mediji". Na nedavno održanoj debati u Brčkom je rečeno da bi se, "sudeći prema rijetkim obraćanjima pravosudnim organima, moglo zaključiti da je zanemariva pojava kršenja prava novinara" (Selim Karamehić, sudija Osnovnog suda u Brčko Distriktu). Najučestaliji oblici kršenja radnih prava se odnose na razne oblike nepoštivanja propisa, ugovora o radu, neuplaćivanjem obaveznog socijalnog osiguranja i ostalih doprinosa, neplaćanja prekovremenog rada, neisplaćivanja plaća, uskraćivanja godišnjeg, dnevnog i sedmičnog odmora, lošom zaštitom na radu i slično.

Prema istraživanju Sanele Hodžić "Radni odnosi i mediji", prava koja se najčešće krše kod medijskih radnika odnose se na isplatu plata, dužinu radnog dana i cjelokupne uvjete rada. Poslodavci su skloni iscrpljivati radnu snagu da bi osigurali što veću materijalnu korist, pri tome ne poštujući temeljna prava radnika koja su im garantirana Zakonima o radu. Na ovaj način poslodavci ne oštećuju samo radnike nego i javne budžete. Jedan od velikih problema u kršenju prava medijskih radnika jesu ugovori o radu u kojima nisu precizno definirane obaveze ni obim posla, kao ni visina plaće. U ove probleme spadaju neredovne isplate, niske plaće i minimalni iznosi koji se prijavljuju državnim organima, a radi umanjenja uplata doprinosa. Iako se zakonima o radu od poslodavaca zahtijeva da svojim uposlenicima obezbijede zdravstveno i penziono osiguranje, to se u praksi često ne događa. Radnici to otkriju tek u trenutku kad se razbole ili kad ostanu bez posla, ne svojom krivicom, što im onemogućava ostvarivanje prava na osiguranje od nezaposlenosti. Ovakvo ponašanje je dodatno generirano činjenicom da praktično nije postojala zakonska kazna za poslodavce u slučaju neplaćanja doprinosa za zdravstveno i socijalno osiguranje. Za očekivati je da će novim zakonskim rješenjima o jedinstvenoj evidenciji osiguranih i prijavama uplata u poreskoj upravi ovoj pojavi doći kraj.

Poseban problem predstavlja trend zapošljavanja medijskih radnika formalno na pola radnog vremena, a koji, zapravo, rade puno radno vrijeme. Sve je veći broj radnika koji rade po ugovorima na određeno radno vrijeme, čiji zakonski rok trajanja je dvije godine, a mnogi medijski radnici na ovaj način rade i po pet, šest godina. Tako radnici ostvaruju manji penzijski staž, te im tako treba dvostruko duže da ostvare pravo na punu penziju. Jedan od izrazitih problema za novinare jesu različiti netipični radni aranžmani koji se odnose na angažmane po ugovoru o djelu, lažne privremene ugovore o radu i neprijavljeno zapošljavanje. Prema riječima ispitanika u istraživanju "Radni odnosi i mediji u BiH" iz 2008.godine, status koji je reguliran ugovorom o privremenim ili povremenim poslovima često prelazi zakonski dozvoljenih 90 dana i može biti produžavan godinama. Praksa vršenja pritiska na novinare da rade honorarno, iako, zapravo, obavljaju stalne poslove, strategija je koju poslodavci često upotrebljavaju radi izbjegavanja plaćanja doprinosa i socijalnog osiguranja. Ovako se često iskorištavaju student i mladi novinari kao kvalifikovana, ali jeftina radna snaga. Nacrt novog Zakona o radu u FBiH vrlo kvalitetno rješava pitanja ugovora o radu i sužava prostor za ovu vrstu manipulacije.

Novi Zakon donosi i preciznije definirana prava u vezi sa godišnjim, dnevnim i sedmičnim odmorima što je, takođe, jedan od prostora masovnog kršenja radničkih prava danas, naročito u dijelu visine naknade plaće za vrijeme godišnjeg odmora i prava na regres (Konvencija MOR- a br. 132 o plaćenom godišnjem odmoru).

Važeći Zakon propisuje da se otkaz ugovora o radu mora dati u pisanoj formi uz detaljno obrazloženje razloga za otkaz i uz obavezno dostavljanje odluke radniku. Poslodavci često odluku o otkazu ugovora o radu radniku saopštavaju usmeno ili donose odluku o otkazu ugovora o radu koja više ima formu obavijesti nego odluke, što stvara dodatne probleme jer uposlenik ne može pokrenuti određene postupke, niti ostvariti određena prava (npr. korištenje pravnog lijeka, prijavu na biro za zapošljavanje, podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, reguliranje prava na zdravstveno osiguranje i niz drugih prava). Prema podacima Linije za pomoć novinariima najčešća pojava otkazivanja ugovora o radu u 2011. godini jeste otkaz bez ikakvog obrazloženja niti pravne podloge. Iako pravo na plaću predstavlja jedno od osnovnih prava svakog radnika, često se u praksi dešava da poslodavci ne isplaćuju redovno zarađene plaće radnicima, niti novčane naknade za vrijeme privremene spriječenosti za rad. U tim slučajevima radnicima ostaje jedina mogućnost da naplatu svojih potraživanja ostvaruju putem nadležnih sudova. Isplata otpremnine rijetko se poštuje.

Solidarnost i udruživanje

Sudionici debate “Solidarnost među novinarima kao sredstvo zaštite profesije”, koju su organizirali BH novinari u Travniku, istakli su da je neophodno da se novinari individualno bore za svoja prava, ali i povezuju i traže pomoć od sindikata i medijskih institucija prilikom kršenja radnih prava novinara. Kao izraz potrebe za udruživanjem, formirani su klubovi novinara u Banjaluci, Bihaću, Zenici i Brčkom, a u Mostaru, Srebrenici, Bijeljini i Goraždu je pokrenuta inicijativa za formiranje klubova novinara. Često se ukazuje i na potrebu stvaranja jakih sindikata novinara.

Iskustva susjedne Hrvatske ukazuju na potrebu, a i prednosti organizirane sindikalne i pravne borbe za ostvarivanje prava novinara, u odnosu na pojedinačnu borbu ili štrajkove (Gabrijela Gavrić, Sindikat novinara Hrvatske). U BiH postoje četiri granska sindikata novinara i medijskih uposlenika. Dva u RS-u, jedan u FBiH i jedan zaseban u Hercegovini. Postoje različite vrste pritisaka i zastrašivanja u privatnim preduzećima radi sprječavanja radnika u osnivanju sindikalnih organizacija, ali je tačan podatak o broju sindikalnih organizacija velika nepoznanica u BiH. Međunarodna organizacija rada je upozorila BiH da mora voditi evidencije o sindikalnom organiziranju i tu oblast precizno zakonski urediti. Republika Srpska je donijela Pravilnik o unošenju sindikata u registar, ali u praksi, u cijeloj BiH se malo šta promijenilo.

Kolektivno pregovaranje predstavlja “kičmu” odnosa između radnika i poslodavca, a kao takav je i glavni instrument određivanja plaća, uvjeta zaposlenja i sl. Za kolektivno pregovaranje potrebni su jaki reprezentativni sindikati, a i udruženja poslodavaca. Prema informacijama “BH novinara” ne postoji kolektivni ugovor za novinare na nivou BiH niti na nivou entiteta ni kantona. Jedino postoje ugovori u javnim medijima napisani na osnovu Zakona o radu FBiH ili RS, zatim nekoliko kolektivnih ugovora u vrlo malom broju privatnih medija i u jednom broju općinskih i kantonalnih javnih radio i TV stanica. Naravno, treba naglasiti da pregovaranje na nivou preduzeća, lokalno, slabi poziciju medijskih radnika, a i da je potrebno težiti usvajanju kolektivnih ugovora u okviru sektora. Osim toga, treba imati na umu da su u našem susjedstvu (Hrvatska, Slovenija) otvorene velike debate o važenju kolektivnih ugovora kao i o njihovom poštivanju.

Ima li naznaka poboljšanja?

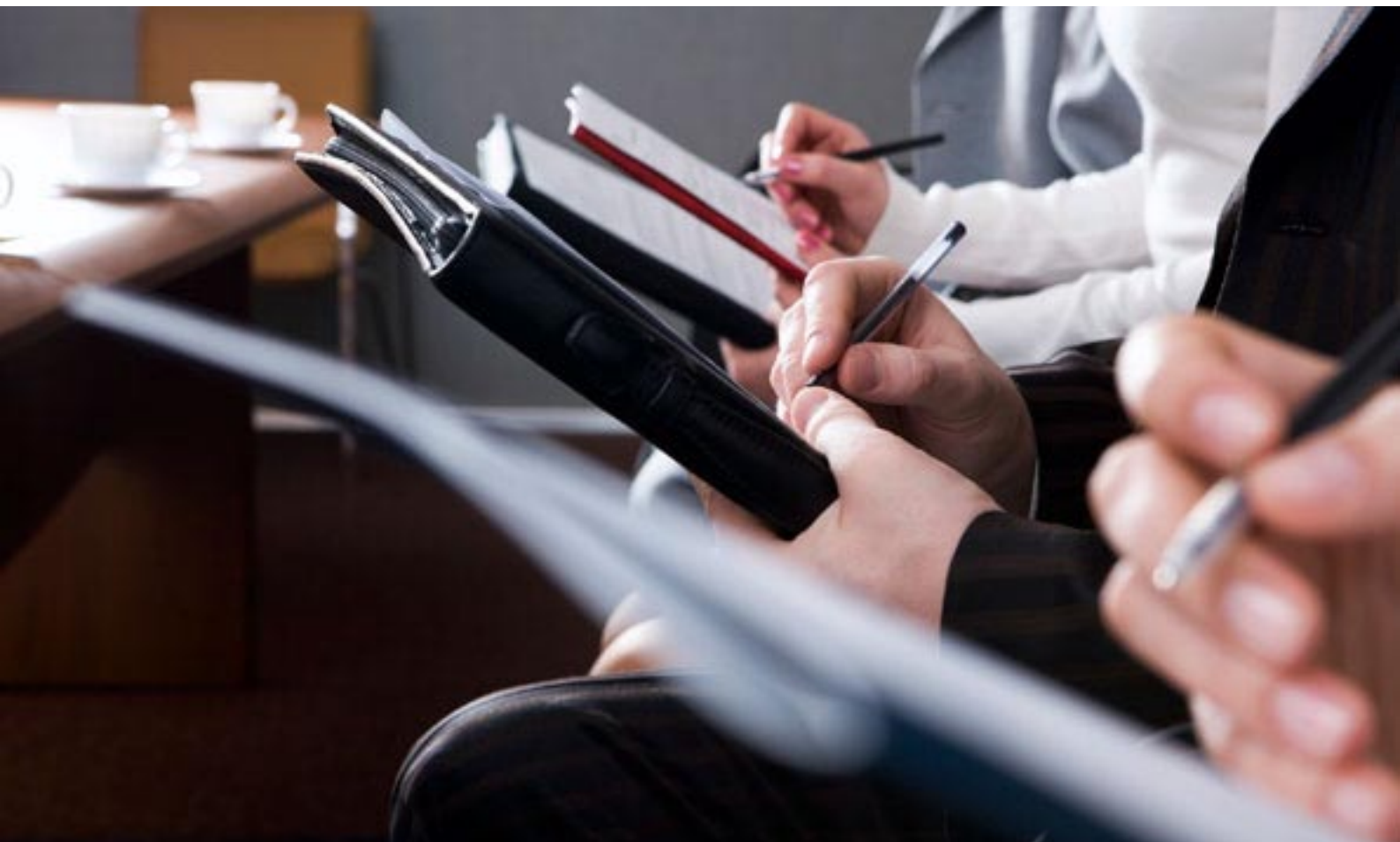
Uloga države u oblasti ostvarivanja prava iz radnog odnosa je ključna u pogledu kontrole zakonitosti rada poslodavaca kroz inspekcije za rad. Dosadašnja iskustva nisu ohrabrujuća, ali su potakla izmjene i donošenja novih zakona o radu, o inspekcijama, prekršajima i slično, što obećava kvalitetniji odnos, implementaciju i zaštitu radničkih prava. Novi Zakon o radu u FBiH otvara proces povratka dostojanstva radniku i radništvu, a i mogućnost poslodavcima koji poštuju Zakon, da imaju i koriste od toga, a ne štetu, kao dosad jer crno tržište odnosi 25% prihoda. Otvara se mogućnost uvođenja socijalne demokratije i uvodi evropska dimenzija na koju smo i obavezani na putu ka EU. I dalje će ključna biti uloga države koja mora imati proaktivan odnos u zaštiti radničkih prava i obezbjeđivanju provođenja sopstvenih zakona.

Medijska scena: radna prava novinara

Materijalni i socijalni položaj zaposlenih u medijima Republike Srpske

Piše: Sekul M. Popović, predsjednik Sindikata medija i grafičara RS-a

Materijalni i socijalni položaj zaposlenih u medijima Republike Srpske je vrlo težak, što potvrđuje podatak po kome se prosječna plata novinara danas u ovom entitetu kreće oko 750,00 KM, što je za oko deset posto manje u odnosu na prosječnu platu u RS. Prava iz rada novinara i ostalih zaposlenih u medijima Republike Srpske, garantovana su zakonima iz radno-pravne oblasti, koji se temelje na Konvencijama Međunarodne organizacije rada. To su: Zakon o radu, Zakon o penzijsko-invalidskom osiguranju, Zakon o zaštiti na radu, Zakon o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakon o štrajku, Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova, Zakon o zdravstvenom osiguranju i Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalida. Pored pomenutih zakona, u Republici Srpskoj doneseni su i brojni podzakonski akti, koji upotpunjuju i detaljnije razrađuju zakonska rješenja, kao što su najniža plata i najniža cijena rada po djelatnostima. U garantovana prava iz rada i po osnovu rada novinara kao i ostalih kategorija radnika u Republici Srpskoj su: pravo na osmočasovno, dnevno radno vrijeme, pravo na dnevni, sedmični i godišnji odmor u trajanju od najmanje 18 radnih dana, ne računajući subote i nedjelje, te na svake tri naredne godine staža, po jedan dan odmora. Zatim pravo na osnovnu platu, koja se dobija množenjem koeficijenata sa najnižom cijenom rada u grani-djelatnosti, uplata poreza i doprinosa u visini od 33 posto na bruto platu, pravo na topli obrok u vrijednosti od 185,00 KM mjesečno, pravo na minuli rad od 0,5 posto ma svaku godinu radnog staža i pravo na regres za godišnji odmor u visini tri najniže cijene rada u djelatnosti. Tu je i pravo na naknadu za prevoz u visini stvarne cijene karte u javnom saobraćaju, ukoliko radnim stanuje dva i više kilometara od sjedišta preduzeća, pravo na posebnu naknadu za prekovremeni rad, koji u toku jedne kalendarske godine ne može iznositi više od 150 radnih časova. Prekovremeni rad se plaća 35 posto više u odnosu na redovan rad, dok se prekovremeni rad nedjeljom i državnim praznikom plaća za 50 posto više u odnosu na redovan rad.

Plan aktivnosti za naredni mjesec:

- Osnivanje Klubova novinara u Goraždu, Doboju i Srebrenici.
- Početak realizacije projekta Vijeća Evrope o prevenciji i sankcioniranju jezika mržnje u javnom prostoru BiH. U ovom projektu, koji će trajati dvije godine, sudjeluju BH novinari, Vijeće za štampu i Regulatorna agencija za komunikacije.

Na udaru mladi novinari

Posebno su na udaru mladi novinari i ostali koji tek počinju rad u medijima, čije "dokazivanje", čitaj rada na crno, traje i po nekoliko godina. Jedna naša kolegica se "dokazivala" čak sedam godina, da bi joj nadobudni poslodavac cinično saopštio da nije nadarena za novinarstvo. Danas poslodavci, posebno u privatnim medijima, masovno krše radnička i sindikalna prava, kroz nepoštovanje normi pomenutih zakona i kolektivnih ugovora, a ponajviše je na udaru često arogantnih poslodavaca Zakon o radu RS, kao temeljni pravni akt iz oblasti radnog prava. Kada se ovome doda činjenica da danas u RS djeluje preko 90 štampanih i elektronskih medija, (mada svjetska iskustva nalažu jedan medij za oko 60 hiljada korisnika političke i marketinške informacije) onda je stanje u medijima utoliko teže, zbog ponude jeftine radne snage u ovom sektoru.

Tako imamo hiperprodukciju privatnih medija, koji djeluju u uslovima nelojalne konkurencije na tržištu rada, u kojima dolazi do moralnog i materijalnog obezvređenja novinara sa visokom stručnom spremom, koji izbjegavaju rad u medijima, čineći sve da se domognu mjesta portparola u javnom preduzeću ili ustanovi. Upravo u privatnim medijima, poslodavci najčešće ne provode zakone i kolektivne ugovore, odnosno krše radnička i sindikalna prava, koja spadaju u kategoriju osnovnih ljudskih prava. Više je i vrapcima na grani poznato da je dugogodišnji rad na crno, rak rana sa kojom se susreću zaposleni u medijima, posebno privatnim, a da se kontrolni organi čija je to primarna zakonska obaveza, nisu dovoljno izborili da eliminišu ovu kriminalnu pojavu i sankcionišu neodgovorne poslodavce. Tu su i famozni ugovori o privremeno-povremenim poslovima, čija je suština golema pljačka novinara i države, tako što "nema talenta za novinarstvo". poslodavac sa radnikom sklapa ovu vrstu ugovora o radu, precizirajući da će raditi dva do tri sata nedjeljno, a u stvari oni rade čak i po deset časova dnevno uključujući subotu i nedjelju, za paušal u kešu od 200, 00 do 300,00 KM.

Najteže u privatnim medijima

Privatni poslodavci nevoljno barataju sa terminima kao što su najniža cijena rada i koeficijenti za pojedina zanimanja, odnosno ne poštuju obavezujuće zakonske kategorije, čijim se množenjem izračunava plata novinara. Iako je isplata regresa za godišnji odmor obavezno davanje poslodavca, oni naročito u privatnim medijima, novinarima ne isplaćuju regres, koji da podsjetimo u Republici Srpskoj iznosi 375,00 KM. Često se ne isplaćuje ni topli obrok koji iznosi 185,00 KM, naknada za prevoz u javnom saobraćaju, a oni koji rade na crno lišeni su i doprinosa za penziono i zdravstveno osiguranje, prava na korištenje godišnjeg odmora i slično. Prava iz rada novinara se posebno krše kroz prekovremeni rad koji jeste zakonska kategorija, ali on može trajati maksimalno 150 radnih časova godišnje, što poslodavci obilato zloupotrebljavaju. Mobing je najprisutniji u medijima, te se protiv ove pojave bez donošenja posebnog zakona o zabrani mobinga na radnom mjestu gotovo nije moguće ni boriti. Pa kako onda u ovakvim uslovima zaštititi prava iz rada novinara? Čarobnog ključa nema, ali ima provjeren metode borbe, a uslov svih uslova za boljitak naše profesije je da se sindikalno organizujemo, ne u "žute" poslodavčeve sindikate, nego u sindikate koji će štititi autentične radničke interese. Sindikalizacija – učlanjenje u sindikat i kolektivno pregovaranje, je naše suvereno pravo, garantovano Konvencijama 87. i 98. Međunarodne organizacije rada. Koristimo to pravo jer za dostojanstvo našeg rada i profesije neće se niko izboriti ako to ne uradimo mi sami. U ostvarivanju naših prava iz rada treba se boriti svim zakonskim sredstvima, a posebno treba koristiti besplatne usluge pružanja pravne pomoći, te Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, koja već dvije godine uspješno radi u Republici Srpskoj.

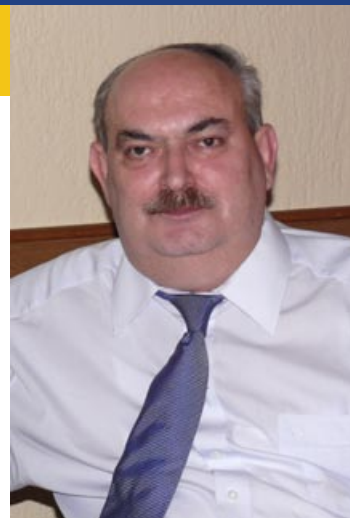

Intervju: Mijo Kelava

“Ne odustajemo od borbe za svoja prava”

Višegodišnja neisvjesnost u pravnom regulisanju statusa Radija Herceg Bosna i finansiranju ovog medija, uz politička previranja stranaka na vlasti u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i Gradskoj upravi Mostara doveli su na rub propasti Radio Herceg-Bosne. Agonija novinara i nakon prekida višemjesečnog štrajka se nastavlja. Mijo Kelava, jedan od sindikalnih vođa ovog medija, kaže da se je situacija u ovom mediju trenutno još lošija nego što je bila za vrijeme štrajka prije više od godinu dana. Dodao je da su tad bili u minusu sedam, a sada 22 plaće. Novinari su dovedeni na ivicu egzistencije, mnogi pozajmljuju novac da prežive mjesec, a oni sretniji su našli drugi posao. Podsjeća da najveću odgovornost za bespravne otkaze, kršenja prava novinara i ukidanje prvog sindikata na ovom mediju snosi direktor Radija Željko Raguz.

“Kad netko od 1994. godine upravlja Radijom Herceg -Bosne, bez obzira na katastrofalne poslovne rezultate, razumljivo je da ga osjećaj moći ponese, kao i činjenica da iza njega stoji stranačka infrastruktura, kojoj niti pravosudni sustav nije nedostupan”, kaže Kelava. Nakon što je dva puta nezakonito dobio otkaz, Kelavu je Sud u Mostaru oba puta vratio na posao. Na posao su sudskim putem vraćeni i njegove kolege Cecilija Petrović, Ivica Šimunović i Ankica- Miličević Šimunović. Kelava ističe da se borba za svoja prava ipak isplatila i da od nje neće odustati.

E-novinar: Deset mjeseci štrajka zbog neisplaćenih plata i doprinosa bio je veoma težak period za Vas i kolege. Kao Predsjednik sindikalne organizacije na Radiju Herceg-Bosne bili ste jedna od glavnih meta rukovodstva ovog medija. Da li se nakon svega isplatila borba za svoja prava i da li se osjećate zadovoljnim?

Kelava: Da, isplatila se sindikalna i profesionalna borba ali ta borba još nije završena. Istina, na dobrom je putu jer je u dobrim rukama, odvjetničkim i sudskim, ali treba sačekati drugostupansku odluku Županijskog suda u Mostaru i potom se očekuje nova borba. Naime, treba se izboriti za 22 plaće koliko nam se trenutačno duguje, 10 toplih obroka te osam i pol godina neuplata za mirovinsko osiguranje. Dakle, ova prva faza borbe je okončana i ako čovjek može biti zadovoljan, onda je odgovor djelomice da. Slijedi nastavak i taj nastavak ima sada svoju posebnu dimenziju jer je naša sindikalna organizacija prije stanovita vremena odlučila i uputila kolektivnu tužbu u kojoj od čelnštva kuće traži svoje zaostatke. Dakako, u svemu je nemjerljiva uloga našeg Sindikata grafičara, izadavačkih i medijskih radnika BiH, čiji smo mi, djelatnici Radija Herceg-Bosne punopravni i ravnopravni članovi. Istu pomoć imali smo i od Udruge BH novinara i to je ono što je bitno i temeljno kao poruka svim kolegama koji su u sličnim nevoljama. Primjerice, kolega Amer Toskić, čelnik

Konkursi

European Press Prize. U cilju podrške kvalitetnom novinarstvu, sedam evropskih medijskih fondacija formirale su nagradu European Press Prize. Nagrada se dodjeljuje za novinare, reportere, urednike i kolumniste iz svih 47 evropskih zemalja. Rok za prijavu: 26.10.2012.

Opširnije

Knight-Mozilla newsroom fellowships. Programeri, tehnolozi, inženjeri zainteresovani za novinarstvo mogu se prijaviti za 60.000\$ vrijedan fellowship. Knight-Mozilla OpenNews Fellowship je program koji traje godinu dana u okviru koje će novinari raditi po redakcijama širom svijeta.

Opširnije

BIRN škola istraživačkog novinarstva. Balkanska istraživačka regionalna mreža (BIRN) organizuje školu istraživačkog novinarstva, koja se održava u Mavrovu (Makedonija) od 19. do 25. avgusta 2012. godine.

Opširnije

granskog sindikata i kolegica Borka Rudić, generalna tajnica Udruge BH novinari, bili su svjedocima u sudskom procesu u Mostaru, kad se vodila borba za moj drugi povratak na radno mjesto. Ukratko mi smo bili a i dalje smo prava meta za aktualno čelništvo kojem su usput istekli svi mandati. To je tipična politička meta gdje su vas spremni pomesti ako ne mislite kao njihova politička središnjica. To je nažalost tako, a takvih političkih i gospodarskih zulumčara ima posvuda oko nas, nažalost po nas i po našu profesiju. Međutim, i pored te konstatacije i spoznaje ne smijemo i nećemo se prestati boriti. Na posljednjoj skupštini sindikata izabrano je novo čelništvo. Sada je predsjednica sindikata novinara radija HB kolegica Žana Rebo iz Sarajeva. Meni je određena uloga županjskog povjerenika ispred Sindikata grafičara, izdavačkih i medijskih radnika BiH u našoj županiji.

E-novinar: Koliko je bitno da novinari budu sindikalno organizovani kako bi se borili za svoja prava? Kakva su vaša iskustva nakon svega?

Kelava: Isplati se boriti ali samo složno i solidarno i to je moja poruka kolegama. Od neprocjenjive je važnosti biti sindikalno organiziran i na zakonski dopušten način tražiti i štititi svoja prava. Isto vrijedi i za članstvo i organiziranje kroz Udruhu BH novinari, kao krovnu organizaciju bez obzira što ima aktualnih previranja i neslaganja. Svi mi znamo često kazati ne treba mi pravnik da znam što je pravda ali u stvarima koje mi nisu jasne tražim savjet stručnjaka. Upravo je to bitno. Naime, mnoge stvari nisu nam baš potpuno jasne i zato mi tražimo savjete stručnjaka, pravnika, sudaca itd. To nam institucionalno može osigurati Sindikat ili Udruga novinara. Mi smo tu pomoć do sada imali a držim i da ćemo je imati ubuduće. Na kraju krajeva, upravo ta solidarnost i spremnost na pomoć između nas samih kao članova našeg esnafa je bitna i potrebna i ja u nju vjerujem. Spreman sam je svakom kolegi pružiti i učiniti isto kao što želim to činiti i prema drugim profesijama i ljudima bilo kojeg određenja ili svjetonazora.

E-novinar: Kakva je sad situacija na Radiju Herceg Bosne? Da li je situacija povoljnija za novinare?

Kelava: Trenutačna situacija na Radiju Herceg-Bosna nije dobra. Zapravo je teža i gora, nego u vrijeme našeg štrajka. Tada smo u štrajk krenuli jer nismo imali sedam plaća. Danas smo u minusu nakon dvije godine 22 plaće, deset toplih obroka i osam i pol godine neuplate mirovinsko-socijalnog staža. Radimo u prazno. Meljemo silno žito i to sve ode u vjetar. Još uvijek je na stanovit način izražen fenomen "Lobiranja strahom". Ljudi se boje otkaza ili odstrela ali im je ipak nakon što je sindikat kolektivno uložio tužbu protiv rukovodnih ljudi i osnivača u dobroj mjeri spao kamen sa srca. Ali daleko je to još od normalnih prilika. Ima djelatnika koji pozajmljuju novac da bi preživjeli ili su pak pri nekim dobrotvornim udrugama. Mnogo ih je i prekinulo radni odnos i otišlo u druge tvrke.

E-novinar: Koga najviše krivite za takvu situaciju?

Kelava: Ne može se reći kako je Radio Herceg-Bosne, koji se čuje u gotovo cijeloj BiH marginalna stvar, ali je ipak podosta iza onih političkih krucijalnih stvari, kao što je i njegov ravnatelj manje bitan od onih na ključnim političkim i državnim funkcijama. Međutim, ipak, to sirovo i bahato pokazivanje moći prema ljudima koji su uz osobne žrtve napravili ovaj Radio, nameće pitanje: tko i u čije ime postavlja Željka Raguža na mjesto čelnog čovjeka najveće medijske kuće kod Hrvata u BiH. Pri tom ga drži tamo od 1994. godine, i gdje ga nikad nitko nije izravno upitao u što je trošio novce, pa nije plaćao mirovinski i zdravstveni fond i u vrijeme kada financije nisu bile problem.

E-novinar: Vaša poruka novinarima koji trenutno proživljavaju ono što ste prošli Vi i vaše kolege?

Kelava: Poruka je kolegama novinarima da ne budu pasivni, preplašeni određenim političkim lobiranjima i utjecajima i da samo trpe i čekaju da netko drugi riješi njihove probleme. To neće ići i nitko drugi to za njih neće uraditi. Niti rukovodstvo tvrtke, niti vlasnik niti politika, odnosno vlast. Jedino će pomoć doći poštujući proceduru kao vrhunsko načelo demokracije od sindikata, naše Udruge novinara, dobrog odvjetnika i naravno sudova. I biti pošten i načelčan. Braniti svoja načela profesije i braniti ljudske vrijednosti.

Pokušaj nametanja političke kontrole Federalnoj televiziji

Piše: Dženana Karup-Druško

Činjenica je, nažalost, da je složenoj političkoj situaciji ako ne u Bosni i Hercegovini, onda u Federaciji sigurno, doprinjela i Federalna televizija. Iako javni servis koji je morao profesionalno izvještavati i biti u službi svih građana, već mjesecima prije početka izborne kampanje svrstali su se na stranu jedne političke opcije i njima bliskih političkih lidera. Možda bi bilo previše reći da su time i direktno utjecali na izborne rezultate, ali da zasluga imaju, to svakako.

Nažalost, u periodu nakon izbora profesionalni standardi u ovoj kući su sve više padali, prvenstveno pod pritiskom uređivačke politike i rukovodstva previše bliskog pojedinim političkim liderima, da je to postajalo sve degutantnije. U centralnom dnevniku, koji je među najgledanijim programima ove kuće, profesionalne izvještaje su sve više zamjenjivali nepotrebni i jednostrani komentari, etiketiranje ljudi je postalo normalno, a vrhunac je bio kad su počeli sa objavljivanjem neprovjerenih glasina s ciljem diskreditiranja nekih javnih ličnosti ili političara koji su bili suprotni njihovoj političkoj opciji.

No, malo toga se moglo uraditi dok se same kolege iz ove kuće nisu pobunile zbog pritisaka i naručenih priloga. U tome su ih podržali i neki rukovodioci FTV-a. U sve su se uključili i određeni predstavnici međunarodne zajednice i diplomatskog kora u BiH nakon čega je došlo do smjene urednika dnevnika i informativnog programa - ili ma kako se sad zvao, s obzirom da je informativni program ukinut u vrijeme kad se sve radilo kako se ne bi ispoštovala sudska presuda i Duška Jurišić vratila na mjesto glavne urednice. Novi urednici su značajno popravili prvenstveno dnevnik, a novinarima je napokon omogućeno da rade svoj posao bez uredničkih sugestija o tome koga treba napadati taj dan.

Nekako, paralelno sa ovim promjenama na FTV-u dolazi do pucanja platforme između SDP-a i SDA, koji su do tada bili u vlasti, i formiranja nove koalicije između SDP-a i SBB-a. Uopće ne ulazeći u to koja je od ovih političkih opcija bolja za BiH i njene građane, nikako se nije moglo ne primjetiti, a još manje ignorirati, da novi politički partneri ne biraju sredstva kako bi sproveli svoje zamisli i zasjeli u fotelje, od izvršne i zakonodavne vlasti do svih javnih institucija. Flagrantni su primjeri kršenja zakona, propisa i ustava što je bilo alarmantno, jer sistem u BiH, kakav god da je do tada bio, teško je građen od Dejtonskog sporazuma i u tome su BiH (uz sve zamjerke koje bi im se mogle izreći) pomagali i predstavnici međunarodne zajednice, i finansijski i savjetodavno su podržali brojne reforme, od policije, pravosuđa do javnog servisa. Nažalost, novi politički partneri su sve to odlučili srušiti.

Sva njihova bahatost i načini na koje misle vladati u narednom periodu pokazala se prilikom preuzimanja kontrole nad Parlamentom Federacije BiH. Isti oni koji su i taj prvi parlament formirali „na mišiće“ - što im je progledano kroz prste i od strane nepristrasnih medija i međunarodne zajednice, jer se pogrešno vjerovalo da socijaldemokratska vlast vodi ka jačanju građanske države i njenih institucija te da će se BiH napokon riješiti nacionalnih političkih partija i krenuti napredovati ekonomski i u svakom drugom pogledu - sada su odlučili preko noći da im se dojučerašnji partneri baš i ne dopadaju i da jednostavno moraju ići.

Ne libeći se da prekše i zakone i propise na silu su imenovali novog predsjednika Zastupničkog doma, sazvali (svoju) sjednicu i u novom sazivu donijeli prvu „demokratsku“ odluku: u Upravni odbor Federalne televizije imenovali su čak tri svoja člana. Zehrudin Isaković je bio prijedlog SBB-a (mada je ranije kao kadar SDA bio dugogodišnji direktor agencije Fene - primjer novinara koji karijeru grade, ne svojim radom, već šurovanjem s političkim liderima od kojih u datom trenutku mogu imati koristi), Nino Ćorić je predložen od strane HDZ-a BiH, a Vanja Kenjić je imenovan na prijedlog SDP-a.

Još gore od kršenja zakona i procedura, koje su ovim imenovanjem urađene, jeste činjenica da su predstavnici nove parlamentarne većine toga svjesni, ali očito smatraju da su kao vlast imali pravo da donesu i realiziraju odluku koja je i iznad zakona i iznad Ustava. To potvrđuje izjava Jasenka Selimovića, predsjednika Kluba SDP-a u Predstavničkom domu Parlamenta FBiH, koji je nonšalantno objasnio da je to urađeno jer konkursna procedura traje dosta dugo i da bi to moglo potrajati više mjeseci!? Dodao je i da su zbog toga zastupnici nove parlamentarne većine izabrali privremene članove, a onda će raspisati konkurs za izbor novog upravnog odbora za naredne četiri godine. Ovakva politička brutalnost je zapamćena, valjda, još jedino u režimima Josifa Staljina i Slobodana Miloševića.

Linija za pomoć novinariima

Aktuelni slučajevi:

1. Nastavak suđenja za mobbing - Dragica Vukalo protiv RTRS-a, sud u Banja Luci

2. Verbalni napad na novinara - Emil Karamatić, novinar BH Radija 1, verbalno je napadnut od strane policije. Pokrenuta je krivična prijava protiv napadača.

3. Smjena Upravnog odbora FTV-a - Parlamentarna većina smijenila je stari Upravni odbor RTV Federacije BiH i imenovala tzv. Privremeni Upravni odbor RTV Federacije BiH. Pokrenuto je više postupaka za ocjenu legalnosti ove odluke.

4. Nevres Dedić - Ukinuta oslobađajuća presuda donesena na Općinskom sudu u Čapljini u korist Stanka Šutala u slučaju fizičkog napada na novinara Dnevnog lista Nevresa Dedića. Zakazano je obnavljanje postupka pred Vijećem županijskog suda u Mostaru.

Usljebile su brojne reakcije domaćih i međunarodnih institucija no predstavnicima vlasti nije palo na pamet da bar preispitaju ovu svoju odluku. Njihovo objašnjenje (kako se navodi i u samoj odluci) je da je sve urađeno u skladu sa Poslovníkom i Zaključkom Predstavničkog doma što je, opet, van svake pameti jer niti poslovnik, a niti zaključak ne mogu biti, pravnički rečeno, stariji od zakona i ustava. Odluku je potpisao novoizabrani predsjedavajući Predstavničkog doma Fehim Škaljić iz SBB-a. No, kako je i njegov izbor upitan odluku o svemu će donijeti Ustavni sud FBiH, koji će se očitovati i o izboru novih (privremenih) članova Upravnog odbora FTV-a.

Kako je, srećom, procedura (Ustavom utvrđena) u Federaciji BiH jasna, odluku Federalnog parlamenta mora potpisati i predsjednik Federacije, a na toj dužnosti je - i pored svih nastojanja novih političkih partnera da ga smjene - i dalje Živko Budimir koji je o svemu zauzeo jasan stav. Po njemu je način sazivanja sjednice Parlamenta FBiH (na kojoj su smjenjeni raniji rukovodioci i imenovani članovi UO FTV) bio nezakonit zbog čega je neposredno nakon sjednice uputio pismo Vladi FBiH, u oba doma Parlamenta FBiH i Službenom listu, tražeći obustavu donošenja odluke o tome dok se o svemu ne izjasni Ustavni sud FBiH.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH upozorio je zastupnike da su grubo prekršili Zakon o RTV-u FBiH, Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda te Međunarodni pakt o ekonomskim, kulturnim i socijalnim pravima naglašavajući u svom saopćenju da se nezakonit izbor privremenog UO može tumačiti i kao pokušaj uspostavljanja vlasti nad javnim servisom dodajući: "Umjesto da medije, a posebno javne servise, štite od političkih, stranačkih i bilo kojih drugih utjecaja i pritisaka, kako bi bili u funkciji građana Zastupnički dom je zaobilazeći Zakon i druge akte prekršio medijske slobode."

Dunja Mijatović, predstavnica OSCE-a za medije, kaže: "U pismu koje sam uputila uvažanim predstavnicima vlasti u BiH, navela sam da je odluka Parlamenta FBiH o imenovanju 'privremenog' Upravnog odbora RTV-a FBiH upitna sa aspekta zakonitosti. Naime Zakon o RTV-u FBiH vrlo jasno propisuje obavezu Federalnog parlamenta da izvrši imenovanje sa liste koju mu dostavi Komisija za izbor i imenovanja. I samo zakonsko rješenje po kojem parlamentarna komisija sačinjava listu je vrlo upitno sa aspekta odvajanja od političke kontrole, ali evo - došli smo u situaciju da ni Komisija nije uradila posao onako kako je to parlamentarna većina željela, pa imenovanja nisu izvršena u redovnoj proceduri i u konačnici imamo nekakav "privremeni" odbor čije uspostavljanje i rad nisu regulisani nikakvim zakonom. Ono što najviše plaši je situacija u kojoj donosioci zakona otvoreno krše te iste zakone - dakle, ovdje nema ni pokušaja da se za ovo postupanje nađe pravni osnov, da se ovome svemu barem pokuša dati izgled zakonitosti - mislim da nije potrebno posebno komentarisati kakva se poruka time šalje javnosti. Zašto bi bilo ko poštovao zakone ako ih ne poštuje parlament? Ili zakone mogu da krše samo odabrani?"

„Free Media Help Line i BH novinari su uputili žalbe Instituciji ombudsmana za ljudska prava i Uredu visokog predstavnika u BiH. Prije toga, reagirali smo javnim saopćenjem. Također, obavijestili smo sve međunarodne organizacije zadužene za zaštitu slobode medija i prava na slobodu izražavanja, kao i desetak ambasada stranih zemalja u Sarajevu o kršenju zakona o RTV-u Federacije. Dakle, svi oni koji se zaklinju da su legalisti, odnosno imaju zakonsku obavezu i mandat svojih država, EU ili UN da štite legalni poredak BiH, upoznati su sa ovim slučajem. Sada je do njih, odnosno do institucija u kojima sjede!? Hoće li reagirati ili neće, hoće li se skrivati iza impotentnih izjava ili će pravo i slobodu medija žrtvovati zbog trenutne političke agende, privatnih interesa ili ciljeva koji su značajniji od rušenja legalnog poretka Federacije BiH opredmećenog kroz Zakon o RTV-u Federacije, nije moje da procjenjujem. Sa timom advokata i eksperata za ljudska prava u Udruženju razmatramo opcije podnošenja krivičnih prijava za kršenje Zakona o RTV-u Federacije ili apelacije domaćim i međunarodnim sudovima zbog „nedostupnosti pravde“ u zaštiti slobode izražavanja i neovisnosti javnih medija“, izjavila je Borka Rudić, generalna tajnica Udruženja.

Nakon brojnih reakcija oglasili su se i Peter Sorensen, šef Delegacije Evropske unije u BiH i specijalni predstavnik EU i Patrick Moon, američki ambasador u BiH pozivajući sve institucije u BiH da poštuju važeće zakonske odredbe „uz obazrivo djelovanje i izbjegavanje procedura koje bi mogle biti protivne slobodi, profesionalnosti, nezavisnosti i nepristrasnosti medija“. Poruka je jasna, no zabrinjava što brojne međunarodne organizacije i predstavnici međunarodne zajednice zaduženi u BiH za slobodu medija (i zaštitu zakona i ustava) čute i čekaju odluku Ustavnog suda iako je savršeno jasno da su zakoni prekršeni i da je cilj bio što prije staviti pod političku kontrolu Federalnu televiziju. Nezavisno od odluke Ustavnog suda oni su do sad morali iznjeti svoj stav i ustati u zaštitu slobode medija bez čega bi BiH već odavno potonula u potpuni mrak.

I novinari su ljudi, zamislite!?!???

Piše: Niha Džanić Ninski

Ja sam novinar. Novinar na bolovanju. Mene su učili da novinar radi i nakon radnog vremena, kada god situacija traži, novinar radi svoj posao. Posao novinara je da piše, izvještava. Istinitom rječju, najčešće protiv laži.

Novinar dakle nije novinar osam sati dnevno, taj luksuz sebi novinar nikad nije mogao priuštiti. Od novinara svi očekuju da uvijek, stalno i bez oklijevanja, radi svoj posao. Da piše o svemu što se dešava, jezikom istine. Da piše o tuđim problemima, tražeći krivca za te probleme i tražeći da oni, čiji je posao da osam sati dnevno štite tuđa prava, to i rade. Novinar radeći svoj posao, uglavnom najebe. Novinar ne smije imati klimatskih problema, on radi i kad prži i kad pada, i kad sijeva. Pa, posao mu je da o tome izvještava. Novinara nikad niko nije pitao kako obavlja svoj posao, da li mu kada ide na primjerice, poplavljena područja, propušta obuča, ima li kišnu kabanicu. Novinar slika one koji u skupim državnim autima sa full opremom na autu i na sebi, dolaze najčešće forme radi, posjetiti poplavljena ili neka druga ugrožena područja. Posao novinara je da javnosti kaže da su razne delegacije bile na licu mjesta. Novinar je prije njih bio na licu mjesta, ali novinar o tome ne piše. Podrazumijeva se da novinar tu treba biti, neko čak podrazumijeva da treba biti i prije neke nesreće na licu mjesta i čekati. Novinar satima čeka da se razni pregovarački timovi oko nečega dogovore, oko štrajka nezadovoljnih radnika, oko političkih pitanja, oko bilo čega što bi javnost trebala znati. Kada se delegacije dogovore, onda delegacije odlaze na ručak ili večeru, ovisno o dobu dana. Novinar, kada se delegacije konačno dogovore, nema vremena za ručak ili večeru, novinar trči u redakciju kako bi na vrijeme napisao izvještaj i prosljedio ga javnosti. Novinar je taj kao i mnoge druge zadatke u karijeri, obavio gladan i žedan. Niko novinara nije pitao, dok satima čeka, da li je gladan i žedan, treba li mu šta. Niko ne podrazumijeva da je novinar ljudsko biće, od krvi i mesa, sa svim životnim i biološkim potrebama. Svi podrazumijevaju da novinar mora biti na licu mjesta i čekati. Novinara često nazivaju sredstvom informisanja. Novinar nije sredstvo. To nikako da shvate oni koji od novinara očekuju da njihovu političku karijeru prate svakodnevno i danonoćno, pišući o svim velikim uspjesima koje je za mandata postigao. Novinara bi svako želio imati za sebe, na uzici i privjesku. Kad zatreba, da skoči. Novinara uglavnom ne doživljavaju kao osobu. Dekadentno društvo u kojem živimo, novinara smatra potrošnim sredstvom, poput olovke. Bihaćki novinari su u štrajku. Tri mjeseca nisu primili plaću. Onu koju su zaradili. Javnost neće izići na ulice i tražiti da se poštuju prava novinara. Novinar mora tražiti da se poštuju prava svih ostalih. Zar i novinari imaju prava? - čude se neki. Oni koji trebaju ispoštovati prava bihaćkih novinara u štrajku, i sada očekuju da novinari uredno i na vrijeme izvještavaju javnost o svemu što se događa. I da prate njih dok udaraju kamene temeljce uoči novih izbora, one kamene temeljce koji će zarasti u travu odmah nakon što izbori prođu. Solidarnost prema novinarima iz bihaćke radio-televizije, pokazat će samo novinari. Jer, samo novinar zna da biti novinar u štrajku, znači da je novinaru odavno zakačena opomena za neplaćene račune na vrata, rate za kredite pristižu, a i jela bi novinarska familija, s vremena na vrijeme makar. Ja sam novinar. novinar na bolovanju. Podržavam kolege u štrajku. Izvještavam evo javnost o tome, i po prvi put izjavljujem da su i novinari ljudi. Nerijetko, pošteniji od mnogih za čija su se prava, radeći svoj posao, borili.

Preuzeto sa portala Novi Radio Bihać

Impressum

Redakcijski kolegij biltena

Velida Kulenović

Mirza Sadiković

Siniša Vukelić

Admir Kadrić

Vladimir Šušak

Alena Beširević

Urednik

Adis Šušnjar

Tehničko uređenje

Arman Fazlić

(Bilten izlazi jednom mjesečno)

Udruženje/udruga BH Novinari

Kralja Tvrtka 5/5, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel/Fax +387 33 223 818; + 387 33 443 072

e-mail: bhnovinari@bhnovinari.ba;

web: www.bhnovinari.ba